

Konferencja pt. „Rola samorządów w realizacji zapisów Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022”

Możliwości zrealizowania celów przyjętych w Planie gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022 przez Zakłady Zagospodarowania Odpadów

Tomasz Wadas Prezes Zarządu ZUK Sp. z o.o.

Kilka słów wstępu...

Już w połowie 2014 r. Komisja Europejska wydała komunikat zatytułowany Ku gospodarce o obiegu zamkniętym: program „zero odpadów dla Europy”.

Ostatecznie jednak pierwotne założenia zostały nieco zmodyfikowane i w grudniu 2015 r. Komisja przyjęła nowy dokument "Zamknięcie obiegu – plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym".

Ze wszystkich koncepcji wynika jasno, że realizacja gospodarki o obiegu zamkniętym wymagać będzie długofalowego zaangażowania na wszystkich szczeblach, począwszy od państw członkowskich przez regiony i miasta, a skończywszy na przedsiębiorstwach i obywatelach.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami został dostosowany do idei gospodarki w obiegu zamkniętym. Proponuje się rozwiązania, które mają w znacznym stopniu ograniczyć powstawanie odpadów, np. poprzez promowanie wymiany przedmiotów używanych, naprawy lub przekazywania ich osobom potrzebującym, zamiast traktowania jako odpad.

Plany gospodarki odpadami

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami (KPGO) w swojej diagnozie wskazuje na szereg problemów, które ograniczają lub wręcz uniemożliwiają osiągnięcie założonych celów.

W dokumencie tym zwraca się uwagę na te same problemy, o których w większości od lat mówią zarządzający zakładami zagospodarowania odpadów (ZZO):

- mały udział odpadów selektywnie zebranych „u źródła” w strumieniu odpadów komunalnych,
- niska jakość odpadów selektywnie zebranych,
- duża zawartość frakcji potencjalnie surowcowej w odpadach zmieszanych,
- niewystarczająca liczba punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) i niewłaściwy nadzór nad funkcjonowaniem istniejących,
- niski poziom edukacji ekologicznej obywateli w zakresie możliwości ograniczania ogólnej masy powstających odpadów i właściwego nimi gospodarowania.

Plany gospodarki odpadami

KPGO zakłada się znaczne zwiększenie poziomów odzysku i recyklingu poszczególnych odpadów.

Przewiduje się m. in.:

- osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych w wysokości minimum 50% ich masy do 2020 r.,
- do 2020 r. recyklingowi powinno być poddawane 50% odpadów komunalnych,
- do 2025 r. recyklingowi powinno być poddawane 60% odpadów komunalnych.

Łatwiej, taniej, efektywniej...

Zmieszane odpady komunalne

Odpady zbierane selektywnie

Cele w gospodarce odpadami na lata 2016 – 2030 przyjęte w Planie Gospodarki Odpadami dla województwa lubelskiego

1. Zmniejszenie ilości powstających odpadów,
 - a. ograniczenie marnotrawienia żywności,
 - b. wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia.
2. Zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami komunalnymi (w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji).
3. Planowanie systemów zagospodarowania odpadów w regionach zgodnych z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

Cele w gospodarce odpadami na lata 2016 – 2030 przyjęte w Planie Gospodarki Odpadami dla województwa lubelskiego

4. Zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi.
5. Zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie).
6. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.

Cele w gospodarce odpadami na lata 2016 – 2030 przyjęte w Planie Gospodarki Odpadami dla województwa lubelskiego

7. Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.
8. Zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie.
9. Zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych.
10. Zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia.

Cele w gospodarce odpadami na lata 2016 – 2030 przyjęte w Planie Gospodarki Odpadami dla województwa lubelskiego

11. Ograniczenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych.
12. Monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12).
13. Kontynuacja prowadzenia przez gminy gospodarki odpadami w ramach regionów gospodarki odpadami komunalnymi.

Determinanty realizacji celów założonych w Planie Gospodarki Odpadami dla województwa lubelskiego

Zrealizowanie założonych celów będzie możliwe wyłącznie pod warunkiem odpowiedniej adresacji ich wykonawców.

Część zadań ZZO są w stanie podjąć samodzielnie, bądź we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego należącymi do poszczególnych regionów gospodarki odpadami.

Pozostałe zaś wymagają ścisłej współpracy wszystkich uczestników Systemu, zarówno na szczeblu krajowym, jak i wojewódzkim i regionalnym.

Poza niezbędnymi zasobami organizacyjnymi, w tym odpowiednią ilością instalacji przetwarzających odpady spełniających odpowiednie wymagania techniczne i prawne, konieczna jest szeroko zakrojona kampania edukacyjna.

Bez realizacji tego założenia nie będzie możliwe osiągnięcie wyznaczonych celów w określonym czasie lub ich skutek będzie niezadowalająco niski.

Cele możliwe do realizacji samodzielnie przez ZZO lub we współpracy z samorządami gminnymi

- Zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami komunalnymi (w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji)
- Planowanie systemów zagospodarowania odpadów w regionach zgodnych z hierarchią sposobów postępowania z odpadami
- Zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi

Przykład z własnego podwórka

W Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych zarządzanym przez ZUK Sp. z o.o. z siedzibą w Puławach prowadzonych są liczne przedsięwzięcia edukacyjne z zakresu właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi.

W latach 2015-2016 z możliwości z prelekcji i spotkań z pracownikami ZUOK, połączonych ze zwiedzaniem zakładu, skorzystało ponad 125 uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz 102 studentów uczelni wyższych o profilu związanym z ochroną środowiska.

We współpracy z Urzędem Miasta Puławy wydano także szereg różnego rodzaju broszur i informatorów, w tym m.in. „Drugie życie odpadów”, traktujące w szczególności o potrzebie selektywnego zbierania odpadów „u źródła”.

Przykład z własnego podwórka

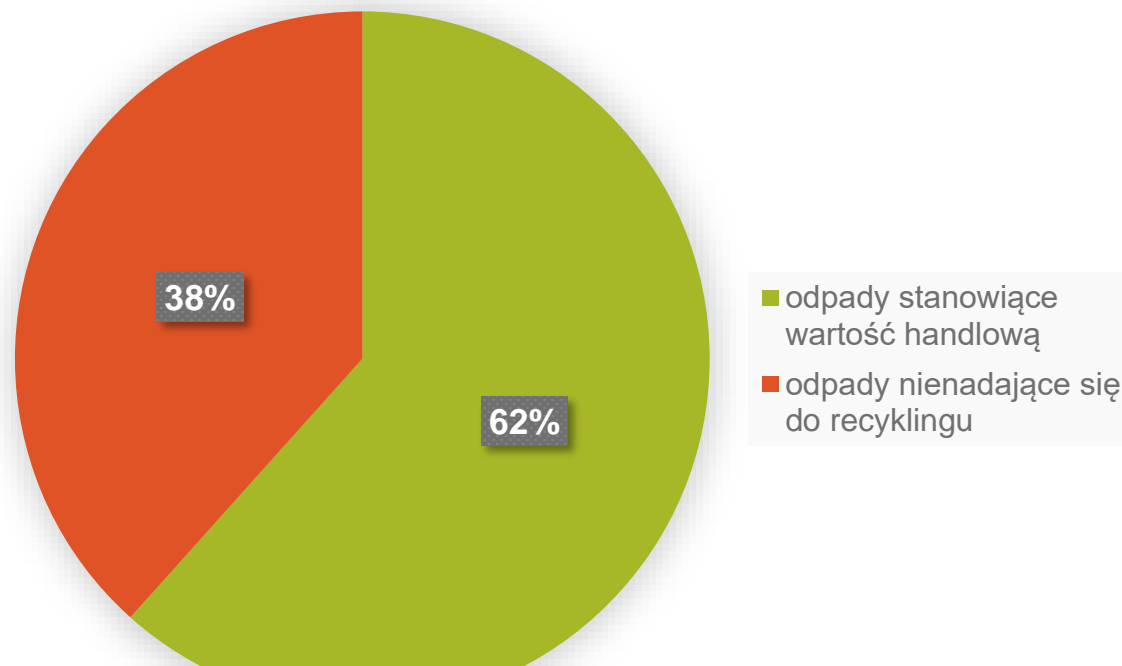

Przykład z własnego podwórka

Postępowanie z odpadami w sposób zgodny z hierarchią nie jest jedynie wymogiem prawnym, ale także znajduje uzasadnienie czysto ekonomiczne. Inne sposoby nie tylko groziłyby poważnymi sankcjami, lecz byłyby także nierentowne.

W ZUK Sp. z o.o. składowanie odpadów, to ostateczność, choć czasami nieunikniona.

Frakcja surowcowa

Analiza odpadów o kodzie 15 01 06 – teren gminy miejskiej

Przykład z własnego podwórka

Zapewnienie najwyższej jakości odpadów zbieranych selektywnie jest dla nas priorytetem. Odpowiednich rozwiązań poszukujemy we współpracy zarówno z macierzystym miastem Puławy, jak również z innymi gminami regionu.

Dziś niejednokrotnie mamy jeszcze do czynienia z sytuacją przedstawioną na wykresie, która skłania do dalszego angażowania się i środków.

Cele możliwe do realizacji samodzielnie przez ZZO lub we współpracy z samorządami gminnymi

- Zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie
- Zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych
- Zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia

Przykład z własnego podwórka

Dzięki zakończonej w 2015 r. modernizacji Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych praktycznie wyeliminowano składowanie odpadów ulegających biodegradacji.

Nowopowstała instalacja do kompostowania/stabilizacji o mocy przerobowej wynoszącej 26000 Mg rocznie nie tylko pozwala, dzięki procesowi intensywnej stabilizacji tlenowej, na ograniczenie do minimum biologicznego oddziaływania odpadów pochodzących ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych, ale również może zaspokajać potrzeby związane z przetwarzaniem odpadów ulegających biodegradacji.

Dodatkowo, jedna z nielicznych w kraju, instalacja do produkcji biofrakcji zapewnia zagospodarowanie części frakcji podsitowej w procesie fermentacji beztlenowej, jak również wykorzystanie nadmiaru ścieków technologicznych.

Przykład z własnego podwórka

Pryzma stabilizatu na placu dojrzewania

Przykład z własnego podwórka

System selektywnej zbiórki odpadów funkcjonuje na terenie gminy Miasto Puławy od 2001 r.

Przetrwał wszystkie zmiany ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i był solidnym wsparciem dla „nowego” systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, który wszedł w życie od 1 lipca 2013 r.

Dzisiaj wymaga kolejnych działań dostosowawczych, aby było możliwe osiągnięcie założonych celów, jednak doświadczenie ma szansę zaprocentować także w zakresie zbierania bioodpadów.

Przykład z własnego podwórka

Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji nie podlegają procesowi składowania a zgodnie z opracowaną technologią są poddawane procesowi kompostowania w kompostowni pryzmowej. Średnio w ciągu roku do instalacji trafia ponad 2300 Mg tych odpadów.

Wartości odżywcze bioodpadów są z powodzeniem wykorzystywane do produkcji środka poprawiającego właściwości gleby pn. „GLEKOMP”, na którego wprowadzenie do obrotu ZUK Sp. z o.o. uzyskał stosowną decyzję Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W 2016 r. sprzedano ponad 1000 Mg tego środka, co stanowiło 100% wielkości całorocznej produkcji.

W najbliższej perspektywie czasowej planujemy budowę kolejnej instalacji opartej o technologię kompostowania pryzmowego.

Przykład z własnego podwórka

Środek poprawiający właściwości gleby „GLEKOMP”

Podsumowanie

Realizacja celów określonych w WPGO, w tym wdrożenie nowych zasad zbierania odpadów komunalnych, będzie stanowiło wyzwanie dla gmin i przedsiębiorców. W większości przypadków ZZO są przygotowane na przyjęcie frakcji surowcowych i posiadają możliwości ich przetwarzania zgodnie z obowiązującymi przepisami.

ZZO nie poradzą sobie jednak z realizacją założonych celów, jeśli nie znajdą się odbiorcy na wyprodukowane przez nie surowce.

Dzisiaj rynek odpadowy nie jest zainteresowany recyklingiem niektórych produktów wprowadzonych do obrotu, stających się odpadami po zakończeniu swojego „życia”.

Przykład z własnego podwórka

WPGO przewiduje funkcjonowanie na terenie województwa lubelskiego 5. instalacji do odzysku zużytych opon (160103). W praktyce jest to jednak odpad, którego właściwe zagospodarowanie w procesie odzysku stanowi coraz większy problem.

Przykład z własnego podwórka

Ograniczony rynek odbioru paliwa alternatywnego (191210) następuje coraz więcej problemów.

Ilość produkowanego paliwa wzrosła znacząco ze względu na zakaz składowania odpadów o kaloryczności powyżej 6 MJ/kg, natomiast brak instalacji do termicznego przetwarzania odpadów (innych niż cementownie) powoduje wzrost cen za odbiór tych odpadów.

Dziękuję za uwagę

